

מדריך ללימוד

כתיבה ספרדית

ויצירת פונטים חדשים

ספר דיגיטלי

הלל בקיש

כ ל
 ז ט
 ח י
 ט י
 כ ל
 מ נ
 ס ע
 פ ק
 ר ש
 ת צ

א ב
 ג ד
 ה ו
 ז ח
 ט י
 כ ל
 מ נ
 ס ע
 פ ק
 ר ש
 ת צ

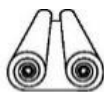
מדריך ללימוד

כתיבה ספרדית

ויצירת פונטים חדשים

אותיות עבריות מערביים ספרדיים ומזרחיים

הלל בקיש

הוצאת בקיש
מכון ר' ישעיה

מדריך ללימוד כתיבה ספרדית ויצירת פונטים חדשים ספרדיים ומזרחיים מערביים
אותיות עבריות" מאת הלל בקיש

« Manual for learning Sephardic cursive. Creation of new Hebrew fonts (Sephardic, Maghrebi and Oriental) ». Par Hillel Bakis

« Manuel pour l'apprentissage des cursives séfarades. Création de nouvelles polices hébraïques (séfarades, maghrébines et orientales) ». Par Hillel Bakis

לעילוי נשמת של

בני בכורי יעקב בן מסעודה בקיש ז"ל
(1980-2014)

הרב מאיר אביטבול זצ"ל
(1944 -2023)

הזכויות שמורות אין להעתיק חומר ללא רשות
מפורשת מהמוציא

*All rights reserved for all means and media present or
future for the Author or/and Hotsaat Bakish, the
Publisher. Partial copies of text allowed for personal or
classroom use (non-commercial). For all other cases
(excluding short quotations) ask for the written permission
of the publisher.*

editionsbakish1@gmail.com

2023/5784

לקטתי וערכתי בחסד ה' עלי

הצבי

הגלל בן יעקב בקי"ש ס"ט

י"צ"ו

מאותו מחבר

- ❖ סיפורי יהודיים מצפון אפריקה. 2 כרכים בצרפתית, 2005-2000
- ❖ דקדוק לשון העברית. בצרפתית, 2013, 436 עמ'.
- ❖ פתגם יפוח - סדר הלימוד והגדה לט"ו בשבט. בצרפתית, 2009, 296 עמ'.
- ❖ הקל קול יעקב. פירושים על התורה על פי דברי חז"ל. 5 כרכים בצרפתית, 2013
- ❖ כללי פרשנות התורה על פי המסורה. בצרפתית, 2013, 296 עמ'.
- ❖ ביאורים בספר התהילים. בצרפתית, 2014, 304 עמ'.
- ❖ ביאור נביאי השנה (הפטרות) על פי דברי חז"ל. 6 כרכים בצרפתית, 2023-2017
- ❖ הללו עבדי ה', מחקר על עבודת הדיין ר' ישעיה בקיש זצ"ל (עורך, 1992-2022), בעברית וצרפתית
 - ח"א ר' ישעיה בקיש זצ"ל - קטעים. עורך: הלל בן יעקב בקיש - 1992
 - ח"ב - בכתבי יד, 2020, 602 עמ'.
 - ח"ג - בספרים מודפסים, 2021, 476 עמ'.
 - ח"ד - בתיעוד דיגיטלי, 2021, 352 עמ'.
 - ח"ה - ר' ישעיה בקיש זצ"ל - קטעים חדשים.
 - ח"ה-א - קטעים. פיסקי דינים, 2022, 422 עמ'.
 - ח"ה-ב - קטעים. חדושים על התנ"ך והש"ס (בקרוב בעז"ה).
 - ח"ה-ג - קטעים. סגולות, קמעות, קבלה (בקרוב בעז"ה).
- ❖ ומדתם - מידות ומטבעות נפוצות בתנ"ך ובתלמוד והשלכותיהם ההלכתיות. בצרפתית, 2021, 484 עמ'.
- ❖ סימני בעלי המסורת שבסוף כל פרשה: אור חדש על מספור הפסוקים. בעברית, 2022, 22 עמ'.

תוכן העניינים

07 תוכן העניינים

09 מכתבי ברכה

15 הבהרה

17 **טבלה השוואתית**

23 **פונטים חדשים הוכן על יד הצאת בקיש**

25 פרק 1.1 – YBSef01
אותיות בשימוש בכתבי יד ספרדית חצי רש"י

33 פרק 1.2 – מרוקו [YBM01]
אותיות בשימוש בכתבי יד מרוקאים

41 פרק 1.3 – טוניסה [YBTunis01]
אותיות בשימוש בכתב מעלק בטוניסאית

49 פרק 1.4 – אלג'יריה [YBA1g2]
אותיות בשימוש בכתב מעלק באלג'יריית

57 פרק 1.5 – לוב [YBLibye01]

אותיות בשימוש בכתב מעלק בלוב

65 פרק 1.6 - ארם צובא [YBSyr01]
אותיות בשימוש בכתב מעלק באָרם צוֹבא

73 פרק 1.7 - ארם צובא [YBSol01]
אותיות בשימוש בכתב מעלק יהודיים-ספרדים - סליטראו
[בלקן, טורקיה וכי']

81 פונטים הוכן על יד במוסדות וארגונים
אחרים

83 פרק 2.1 -רש"י [Mekorot Rashi]
האותיות רש"י

91 פרק 2.2 -רש"י [Solitreo]
האותיות סוליטריאו בכתבי יד יהודיים-ספרדים

99 הפניות-*References/Références*

101 הקדשה - *Dedication/Dédicaces*

104 תודות - *Acknowledgements/Remerciements*

105 מצגת פרויקט - *Project presentation/Présentation du projet*

107 הורדת קובץ - *Download/Téléchargement*

109 *Summary/Sommaire*

מכתבי ברכה

מכתב ברכה

הרב יוסף פרץ שליט"א

מכון פי ישרים

מח"ס פריו יתן

Jose Peres libros marr@gmail.com

ג' אלול תשפ"ג (27 août 2023)

זה זמן רב ניכר החיסרון הגדול בידיעת הכתב שנהגו בו אבותינו ורבותינו חכמי ורבני המזרח והמערב, כיון שכתביהם נכתבו בכתב זה ובזמנינו מעטים היודעים לקראת בו. וביותר ניכר הצורך בשנים האחרונות שיש גישה לאלפי כתבי יד, ומי שלא יודע הכתיבה לא יוכל ליהנות מהם.

והנה פרופסור ד"ר הלל בקיש נר"ו, יו"ר מכון ר' ישעיה בקיש זצ"ל, הגה רעיון חשוב, לעשות גופנים במחשב בצורת אותיות אלו, וברוך ה' זכה להוציא מחשבתו לפועל, ועל ידי זה יוכלו בקלות ללמוד האותיות, וכן להשתמש באותיות אלו.

ויהי רצון שחפץ ה' בידו יצלח להפיץ צורת הכתיבה וכך ירבה הלימוד בכתבי רבותינו ויגדיל תורה ויאדיר.

בע"א לחודש אלול המרוצה משנת תשפ"ג לפ"ק פה ע"ת

פאנאמא יע"א

בברכה ובידידות

יוסף פרץ

מכתב ברכה

הרב יאיר דלויה שליט"א

מחבר הספר החשוב "תורת משפחת דלויה"

בן הרה"ג הדיין ר' רפאל דלויה שליט"א

הר ברכה

(27 août 2023) י' אלול תשפ"ג

yairdelouya@gmail.com

לכבוד הרב פרופ' הלל בקיש שליט"א

תודה רבה על שליחת העבודה הנכבדה שכבודו עשה.

יש כאן סקירה יסודית של צורת האותיות שנכתבו ע"י

אבותינו ורבותינו זיע"א,

ובודאי שימור הכתב הזה יביא לתועלת רבה, שהרי עדיין

כתבי יד רבים של אבותינו לא ראו את אור הדפוס.

ומי שיתמקצע בהבנת צורת האותיות השונות, יוכל לתרום

תרומה נכבדה לגילוי תורתם של רבותינו ראשונים

ואחרונים, לכל העולם כולו.

דברי תורה רבים שיש בהם מקוריות ויצירתיות הכוללות

שיטות עיון בדיוק וסברה, עדיין מצויים הם בכתבי יד,

ומכאן החשיבות הרבה להוציאם לאור.

אברך את הרב פרופ' הלל בקיש שליט"א שיצליח בכל

מחקריו ובכל מעשי ידיו, בחיוניות ובחדוות יצירה, ימשיך

לברר ולחקור עוד ועוד בתורתם של רבותינו, כדרכו

בקודש.

והרבים יראו בכל מחקריו ופרי עבודתו, דברים נכוחים

שיעזרו לתיקון עם ישראל בפרט והעולם בכלל, במהרה

בימינו אמן,

הח"פ י' אלול המרוצה תשפ"ג, באהבה רבה לכבוד המחבר

שליט"א

ע"ה יאיר דלויה ס"ט

מכתב ברכה

הרב מרדכי אלמקייס שליט"א

נתיבות

(29 août 2023) י"ב אלול תשפ"ג

elmakias72@gmail.com

נתיבות י"ב אלול תשפ"ג לפ"ק

ביד היקר והנעלה לש"ט ולתהלה, השם הטוב הר"ר פרופסור ד"ר הלל בקיש שליט"א, יו"ר מכון ר' ישעיה בקיש זצ"ל ומחבר כמה ספרים חשובים ונפלאים מתורתן של רבותינו ע"ה. וכעת עשה דבר גדול ומיוחד כדי לשמר את אותיות כתיבתן של רבותינו הספרדים אשר כתבו בכתב הספרדי הנקרא "מעאלך" או "חצי קולמוס", "סולטריאו". ובעוה"ר בימינו כמעט ונשכחה קריאת כתב זה, ויש מאות אלפי כת"י שנכתבו בכתב זה, ומחוסר אנשים העוסקים בזה, נמצאים כתבים אלו כאבן שאין לה הופכין, וחלקם היו למאכולת עש, ירחם ה'.

וכעת בא הנ"ל והכין "פונטים" למחשב עם אותיות אלו, כפי שנהגו לכתבם במרוקו וג'רבא ושאר מדינות הספרדים. וזה דבר גדול, כי עי"ז יוכלו רבים ללמוד כתיבת וקריאת אותיות אלו בקלות, ולזכות להוציא עוד ועוד ספרים של גדולי רבותינו שנכתבו בכתב זה. אין ספק שזו בשורה טובה ומשמחת, ובע"ה יביא אור גדול לעולם התורה.

יה"ר שחפץ ה' בידו יצלח להמשיך בפעולות גדולות ומבורכות להגדיל תורה ולהאדירה, עוד רבות בשנים מתוך בריאות איתנא ונהורא מעליא ושובע שמחות וכט"ס אכ"ר.

בידידות נאמנה

המצפה לישועת ה' בקרב בימים ממש

מרדכי אלמקייס ס"ט

Mordechai Elmekias
57 Bül Kichuna St.
p.o.b 309
Netivot - Israel

מרדכי אלמקיים
מח"ס שו"ת "ויכתוב מרדכי"
חוי"פ ק"ק נתיבות יע"א
ומלפנים בקרתא קדישא ירושלם תובב"א

NETIVOT

נתיבות יע"א אל תשפ"א

תע"ג י"ג

זיב היקר ותיצלה, אש ואלהא, השלם הה"ד פונקטור דה"ל קניא אש"א, זי"ה
מבין 5 יצירי קניא שלם ומזרי דה"ד סכמין חזקין ונפלאין מתייבין א נתיבין זיה.
וכג עצה דברי גדול ומינה ר"י אשרי אה אהוגו כתיבין א נתיבין הסכדיק, אשר
כגזו דכג הסכדיק סכמין "אלאך" או ג"י קולמוס "סולטיא", וצוה"ה זיאנו כה"ט ונתיבין
קניא כג ע"א, זי"ה מאור אלהי כג ע"א כתיבין ע"א, ויחסי אה"ק הוסיקין ע"א נתיבין
כגזו אלו כגזו אה"ה סכמין, ונתיבין זי"ה נתיבין ע"א יו"ק פ'
וכג אה ה"ל וסכין סולטיק' זי"ה ע"א אהוגו אלו, כה"י אה"ק אה"ק זי"ה ונתיבין
אפינת הסכדיק. וכג ע"א גדול, כ"י ע"א יע"ו כ"י אה"ק אה"ק זי"ה ונתיבין אה"ק אלו
נתיבין אה"ק אה"ק זי"ה ונתיבין אה"ק אה"ק זי"ה ונתיבין אה"ק אה"ק זי"ה ונתיבין
זי"ה ונתיבין אה"ק אה"ק זי"ה ונתיבין אה"ק אה"ק זי"ה ונתיבין אה"ק אה"ק זי"ה
יה"ה אה"ק פ' זי"ה ית"א אה"ק אה"ק אה"ק אה"ק אה"ק אה"ק אה"ק אה"ק אה"ק
זי"ה ונתיבין אה"ק אה"ק זי"ה ונתיבין אה"ק אה"ק זי"ה ונתיבין אה"ק אה"ק זי"ה

זי"ה ונתיבין אה"ק אה"ק זי"ה ונתיבין אה"ק אה"ק זי"ה ונתיבין אה"ק אה"ק זי"ה
אה"ק אה"ק זי"ה ונתיבין אה"ק אה"ק זי"ה ונתיבין אה"ק אה"ק זי"ה ונתיבין אה"ק אה"ק זי"ה

הבהרה

מטרת המדריך שלפניכם וגופנים החדשים המצורפים אליו, היא חינוכית בלבד. אין בכוונתנו לקבוע שכך צריכה להיות הכתיבה הספרדית המקורית. אלא רצוננו לתרום להישרדות חלק ממורשת היהודית הספרדית (במיוחד במסורת המגרב). הכוונה היא להקל על לימוד הדמויות הללו.

מדובר רק בתחילת תהליך שיקל על הבאים אחרינו להפיק "גופנים" באיכות הרבה יותר טובה.

איני מעצב גרפי, וגם לא מדען מחשבים, וידוע לי שהתוצאה רחוקה מהשלמות. אבל עצם הדבר שלא יכולים לעשות יותר טוב אינו מצדיק לשבת בחיבוק ידיים. לפעמים שאיפה לשלמות היא כ"מילה נרדפת" לויתור! ואיני משלים עם זה.

החיסרון שבגופנים האלו אינו רק אסתטי, אלא חמור מזה: פונטים אלו אינם לגמרי אותנטיים. 1. כי לא העשרתי אותם עם הליגטורות כנדרש (האם צריך

להזכיר שכתב "מאעלק" פירושו "מסולסל", ומהו כתב מסולסל ללא סילסול?!). 2. במקור, בכל אחד מהגופנים המוצגים להלן, יש וריאציות לאותיות מסוימות. בחרנו להתעלם מהן לגמרי.

אני מאמין שלימוד הכתב הספרדי, צריך להיות בשלבים: לפני שלומדים לחבר אותיות ביחד או שיש אפשרות (ולפעמים אפילו חובה ע"פ הדקדוק) לכתוב אות מסוימת בכמה אופנים, עדיף להקנות לתלמיד מערכת אותיות "פשוטה" (ללא חיבור וללא וריאציות).

האם מורה לשפה יסרב ללמד לתלמידיו אוצר מילים בסיסי בגלל שרמת השפה הנלמדת אלמנטרית מדי?! בסופו של דבר, אוצר המילים והתחביר של הילד יגדלו. אבל כדי להשיג הרמה הגבוהה, ברור שיש צורך להתחיל ברמה נמוכה ולהוסיף בהקניית השפה כפי כח התלמיד.

אם נכון הדבר שהתרחקנו מאותנטיות ויופי הכתיבה הספרדית, נדגיש שוב: נעדיף ה"טוב" על ה"טוב יותר". כאמור בפתגם האיטלקי "האויב של הטוב הוא הטוב מאוד". בפרדגוניה, הדרישה לשלמות מידית מעכבת

התקדמות צעד אחר צעד. כדי להשיג את השלמות,
יש צורך להתקדם שלב אחר שלב.

בחרתי גופן מרוקאי, תוניסאי, לובי, אלגיראי וכו'.
אמנם אין זה אומר שרק גופנים אלו היו בשימוש
במדינות הנ"ל. קיימות וריאציות בהתאם למאה או
לאזור שבו חי הסופר. אכן נוכל לבנות עוד גופנים
(עם גרסאות אותיות של הגופן שנבחר, או עם תווים
שונים) לכל אחת מהמדינות הללו.

גופנים אלה מבוססים על מסורת יהודי ספרד, צפון
אפריקה והמזרח. לשימוש חופשי, הם מוגשים לציבור
על ידי הוצאת בקיש כדי להחזיר לעמנו מורשת רבת
השנים ולהנגיש לו את אוצרות כתבי היד של רבותינו.

טבלה השוואתית

Comparative table

		פונטים חדשים הוכן על יד הוצאת בקיש <i>New fonts from Hotsaat Bakish (YB series)</i>										פונטים הוכן על יד במוסדות אחרים <i>Fonts from other institutions</i>			
ערבית	אלג'יריה	ג'רבה תוניסיה	תוניסיה	ארם צובה	סוריה	מרוקש מרוקו	כתב הסולטני או בלקן-טורקיה	Libye	ספרדית חצי רש"י	כתב הסולטני או בלקן-טורקיה	רש"י	כתבות עברית מודרנית	כתב מעבר		
Arabe	Algérie	Djerba, Tunisie	Tunisie	Syrie Aram Tsova	YB Syr01	YbM01	YBSol01	YBlLibye01	Ybse01	Solitre0	Hébreu Rashi Mekorot rashi	Hébreu moderne	Hébreu carré		
	YBAlg2	YbTuni01	YbTuni01	YBSyr01	YbM01	YBSol01	YBlLibye01	Ybse01	Ybse01	Solitre0	Mekorot rashi	Gutman Yad	Ezra Sil		
א	/	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	א	/	א	א	א		
ב	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ب	ב	,	ב	ב	ב		
ג	ג	ג	ג	ג	ג	ג	ג	ג	ג	~	ג	ג	ג		
ד	ד	ד	ד	ד	ד	ד	ד	ד	ד	~	ד	ד	ד		
ה	ה	ה	ה	ה	ה	ה	ה	ה	ה	~	ה	ה	ה		
ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	ו	~	ו	ו	ו		

ערבית	אלג'יריה	ג'רבה תוניסיה	תוניסיה	ארם צובה סוריה	מרוקש מרוקו	כתב הסלימניא	לוב	ספרדית חצי רש"י	כתב הסלימניא	רש"י	עברית מודרנית	כתב מעבר
ز	ز	ز	ز	ז	ז	ז	ז	ז	ז	ז	ז	ז
ح	ح	ח	ח	ח	ח	ח	ח	ח	ח	ח	ח	ח
ط	ط	ט	ט	ט	ט	ט	ט	ט	ט	ט	ט	ט
ي	ي	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י	י
ق	ق	כ	כ	כ	כ	כ	כ	כ	כ	כ	כ	כ
	ך	ך	ך	ך	ך	ך	ך	ך	ך	ך	ך	ך
ل	ل	ל	ל	ל	ל	ל	ל	ל	ל	ל	ל	ל
م	م	מ	מ	מ	מ	מ	מ	מ	מ	מ	מ	מ

עובדת	אלג'ידיה	ג'רבה תוניסיה	תוניסיה	אום צובה סוריה	מוקיש מורקו	כתב הסולטריאן	לוב	ספרדית חצי רש"י	כתב הסולטריאן	רש"י	עברית מודרנית	כתב מפבר
	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه
ن	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر
	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا	ا
س	س	س	س	س	س	س	س	س	س	س	س	س
ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع	ع
ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف	ف
	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و	و
ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص	ص
	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح	ح

ערבית	אלג'יריה	ג'רבה תוניסיה	תוניסיה	ארם צובה סוריה	מרוקש מרוקו	כתב מטליטריאו	לוב	ספרדית חצי רש"י	כתב מטליטריאו	רש"י	ערבית מודרנית	כתב מועבר
ق	ق	ق	ق	ق	ق	ق	ق	ק	ק	ק	ק	ק
ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ر	ר	ר	ר	ر	ר
س	س	س	س	س	س	س	س	ע	ש	ס	س	ש
ت	ت	ت	ت	ت	ت	ت	ت	ת	ת	ת	ت	ת
		ث	ث					ט				ט
		ذ	ذ									Alph final
ع		ع	ع		ع							Variantes : Aleph
					ب							Bet
					ج							Gimmel
					م							Mem
					ن							Tav

פונטים חדשים

הוכן על יד הצאת בקיש

*New fonts from Hotsaat Bakish (YB series)*¹

Nouvelles polices de caractères de Hotsaat Bakish (série YB)

¹ ללא זכויות.

* פרק 1.1 *

אותיות בשימוש בכתבי יד ספרדים

חצי רש"י

YBSef01

:	;	=	?	א	ב	ג	ד
				ק	כ	ג	ד
ה	ו	ז	ח	ט	י	ך	כ
ק	ו	ז	ח	ט	י	ך	כ
ל	ם	נ	ו	ז	ח	ט	ך
ל	ם	נ	ו	ז	ח	ט	ך
פ	ץ	צ	ק	ר	ש	ת	%
פ	צ	ב	ק	כ	ש	ת	ג

הבדלים עם כתב רש"י

Some differences with Rashi

<i>Tav</i>	<i>Tsadé final</i>	<i>Pé final</i>	<i>mèm</i>	<i>Guimel</i>
ט	ץ	ף	מ	ג

[Ybsef01-Regular.ttf](#) [Ybsef01-Regular.otf](#)

Aperçu

Taille de l'aperçu des polices

ALPHABET

COMPARAISON DE TAILLE

Cliquez dans le texte pour ajouter votre propre texte.

! " # \$ % & ' () * + , - . / : ; < = > ? @ [\] ^ _ ` { | } ~ ¡ ¢ £ ¤ ¥ ¦ § ¨ © ª « ¬ ® ¯ ° ± ² ³ ´ µ ¶ · ¸ ¹ º » ¼ ½ ¾

אלף-לאמד. הקלד % במקלדת העברית

Aleph-lamed. Taper % sur clavier hébreu

כדי לקבל פונט לשימוש בחינם

To get this free font

Pour obtenir cette police libre d'utilisation

<https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybsef01-Regular-4.otf>

שמע ישראל יי א-להינו יי

אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל
לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך.
והיו הדברים האלה אשר אנכי
מצוך היום על לבבך. ושננתם
לבניך ודברת בם בשבתך
בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך. וקשרתם
לאות על ירך והיו לטטפת בין
עיניך. וכתבתם על מזוזת ביתך
ובשעריך:

שמע ישראל יי שקינר יי אהרן:

בדרך. גם כבוד מלכותו. לעולם ועד:

נאקבע אהרן יי א-לקיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל ממריך. נקי קדושים
קאלק אשנ אנכי ממך קינס על
לבבך. נשנתהם לבניך נדבקה בם
בשבתך בביתך נבלתך בדרך
נבשכך נבקנמך. נקשנהם לשנתך על
ידך נקי לטמטת בין עיניך.
נכהבהם על ממזמה ביתך נבשעניך:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחוייתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואברתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר במ בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

נקי'ק אס שמע ה' שמעו אל מדרתי אשכ אנכי
מזנה אהבם קינם למהבך אה' יי א-לקיכם ולטבדו
בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מעד אנככם
בעת יונק ומלטקנש ומשפת דגדך והינשך ויבקרך.
ונתתי עשב בשדך לבקמךך ומכלתך נשבעתי.
קשמנו לכס פן יתק לבבכם ומדתם ועבדתם
אלקים אחרים נקשת מיתם לטס. ומק אפ יי בכס
נעבד אה' קשמים ולמ יקיק מעד נקלדמק למ
הה' אה' יבולק ומבדתם מקנה מעל קלד קמבך
אשכ יי נתן לכס. נשמתי אה' דכני אלק על
לבבכם ועל נפשכם נקשתם אה' למנה על
יכס נקיר למנומפת בין עיניכם. ולמדתי אה'ם
אה' בניכם לדבד כס בשדךך בביתךך ובלכתךך
בדךך ובשכךך ובקומךך. נכתבתי על מזנונת
ביתךך ובשעריךך. למען יכנו ימיכם נימי בניכם על
קלדמק אשכ נשבע יי למבתיכם להתי לטס כימי
קשמים על קלד:

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: אמת

יי א-להיכם אמת:

ניאמר .. אל מעק לממך. רבך אל בני ישראל

נאמרך אלקים נעשו אלקים ביבך על כנפי בנדיקס

לדברך נהרנו על ביבך קבנפ פתי לך בלתי.

נקיך לכס לביבך נחיתך נזכרך אה כל מדנך

.. נעשיתך אהם נלך הנהר אהני לכבכס נאמני

עיניכס אשך אהם זנים אחדיקס. למען הנהר

נעשיתך אה כל מדנתי נקייך קדשים לל-לקיכס.

אני .. ל-לקיכס אשך קנזאתי אהכס מלכז מדנים

לקינתך לכס לל-לקים אני .. ל-לקיכס: אמך

.. ל-לקיכס אמך:

* פרק 1.2 *

אותיות בשימוש בכתבי יד מרוקאים

(מרקש, המאות ה-19-20)

YBM01

*Font used in Moroccan manuscripts (Marrakesh, 19th-20th centuries)
Police utilisée dans les manuscrits marocains (Marrakech, 19e-20^e
siècles).²*

² תודה לר' יאיר דלויה שליט"א על העזרה בציור האותיות על פי מסורת מרקש
Acknowledgements to R' Yair Delouya שליט"א for his help in drawing the lettres in the Marrakech
(Maroc) tradition.

Remerciement à R' Yair Delouya שליט"א pour l'aide au dessin des lettres selon la tradition de
Marrakech.

כדי לקבל הפונט לשימוש בחינם
To get this free font
Pour obtenir cette police libre d'utilisation

<https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/YbM01-Maroc01-Regular-Open-Type.ott>

שמע ישראל יי א-להינו יי אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך. והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוך
היום על לבבך. ושננתם לבניך
ודברת בם בשבתך בביתך
ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך.
וקשרתם לאות על ירך והיו
לִטְטַפֹּת בין עיניך. וכתבתם על
מזוזת ביתך ובשעריך:

שׁע ישראל יי א-לקינו יי אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואדנת את יי א-לקיך בכל לבבך ובכל
נפשך ובכל מאדך. וקיו קדנריס
קאלק אשר אנכי מצוך קיוס על
לבבך. ושנתס לבניך ודנת בס
בשנתך בביתך וכלכתך בדרך ובשכנך
ובקוטרך. וקשרתס לאות על ידך וקיו
למטפת בין עיניך. וכתבתס על
עזוזת ביתך ובשערך:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחוויתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

וקיך אם שטע תשטעו אל מצותי אשר אנכי
מצוק אתכם קיום לאקנדק את "א-לקיכם ולעבדו
בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי עמר ארצכם
בעתו יורק ועלקוט ואמפת דגנך ותירשך ויצדך.
ונתתי עשנ בשדך לנדעתך ואכלת ושבעת.
קשטרו לכם כן יפתק ללבבכם ומרתם ועבדתם
אלקים אחרים וקשתחוייתם לקס. וחרק אף " בכס
ועצר את קשעים ולא יקיך עמר וקאדעק לאתפן
את יבולק ואבדתם עקרק ועל קארץ קטנדק אשר
" נתן לכם. ושעתם את דברי אלק על לבבכם ועל
נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם וקיו
למטמפת בין עיניכם. ולעדתם אתם את בניכם
לדבר נס בשנתך בנייתך ונלכתך בדרך ונשכנך
ונקוטך. וכתבתם על עזוזות ביתך ונשעריך.
למען ירבו יעיכם ויעי בניכם על קאדעק אשר
נשבע " לאנתיכם לתת לקס כיעי קשעים על
קארץ:

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: אמת

יי א-להיכם אמת:

ויאמר " אל עשק לאמר. דבר אל בני ישראל
ואמרת אלקם ועשו לקם ציפת על כנפי בגדיקם
לדרתם ונתנו על ציפת קכנף פתיל תכלת. ודיק
לכם לציפת וראיתם וזכרתם את כל מצות "
ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי
עיניכם אשר אתם זנים אחריקם. לעען תזכרו
ועשיתם את כל מצותי ודייתם קדשים לא-לקיכם.
אני " א-לקיכם אשר קוצאתי אתכם מארץ
עצרים לקיות לכם לא-לקים אני " א-לקיכם: אמת

" א-לקיכם אמת

פרק 1.3

אותיות בשימוש בכתב

מעלק בטוניסה

(טוניס, טוניסיה, המאות ה-19-20)

YBTunis01

*Font used in Tunisian hebrew manuscripts (Tunis, Tunisia 19th-20th centuries)
Police utilisée dans les manuscrits hébraïques tunisiens (Tunis, Tunisie, 19e-
20e siècles)³.*

³ תודות

לר' דוד סטבון על שהעביר את הכתבה הזאת בספרו 'עלי הדס'
לר' משה דידי על כתיבת האותיות

Acknowledgements

To R' David Settbon for passing on this cursive in his book 'Alé hadass ;

To R' Moshe Didi for tracing the letter templates.

:	;	=	?	א	ב	ג	ד
				ו	ז	ח	ט
ה	ו	ז	ח	ט	י	ך	כ
ל	ם	נ	ן	ס	ע	פ	ץ
פ	ץ	צ	ק	ר	ש	ת	
!	"	%	&	'	()	+
א		כ	ע		ו	ז	ח

Aleph-lamed- Variante 1. Taper sur clavier hébreu
 Aleph-lamed-Variante 2. Taper sur clavier hébreu

Aleph-Variante 2. Taper sur clavier hébreu
 Aleph-Variante 3. Taper sur clavier hébreu
 Aleph final. Taper sur clavier hébreu

Lamed -Variante 2. Taper sur clavier hébreu

כדי לקבל הפונט לשימוש בחינם

To get this free font

Pour obtenir cette police libre d'utilisation

<https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybtunis01-Regular.otf>

שמע ישראל יי א-להינו יי אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך. והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום
על לבבך. ושננתם לבניך ודברת בם
בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך. וקשרתם לאות על
ידך והיו לטטפת בין עיניך. וכתבתם
על מזוזת ביתך ובשעריך:

אשע ישראל " נ-גזינו " נקל:

פרוך, אם כבוד שלבנו, געוואס ועל:

ונכח נ/ " נ-גזין פכל גככך ופכל
טכשך ופכל שכלך. וקין גלפרים גלג
נשר נכבי שכלך גיוס על גככך.
נשטט/ם גכטיך ולפר/ פס פשכ/ך
כפי/ך ופלכ/ך פלרך ופשככך ופלגושך.
ונשר/ם גלנו/ על ילך וקין גטטכ/ך
פין עיטיך. וכ/כ/ם על שזוז/ פ/ך
ופשעריך:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחוויתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

נתיב זס ששע / ששעו זג שזארי זשר זנדי
 שזוג זרכס זיאס גזגכז ז/ " ז-גזיכס גלעכזא
 ככג גכככס וככג ככככס. אנ/רי שער זרזכס
 כערו יורז ושגזגזש אנככ/ לטנך אנ/ירשך אנזכך.
 אנ/רי עשכ כשכך גכזש/ך אנכג/ ושכע/.
 גשערז גכס כן יכ/ז גכככס אנ/ר/ס אנכז/ס
 זגזיס זכריס אנש/קני/ס גזס. אנרז זל " ככס
 אנזר ז/ גשעיס גלז יזיז שער אנזלשג גז/ /
 ז/ יכגז אנכז/ס שגזג שגז גזרז גככז זשר
 " ז/ן גכס. אנש/ס ז/ לכרי זגז עג גכככס
 אנג ככככס אנש/ר/ס ז/ס גזז/ עג יככס אנז
 גכזככ/ כין עיניכס. גלשז/ס ז/ס ז/ כניכס
 גלכרי כס כשכ/ך ככ/ך וכגכ/ך כזרך וכשככך
 וכזגשך. וכ/כ/ס עג שזזז/ כ/ך וכשער/ך.
 גשען יכז ישיכס ויעי כניכס עג גזלשג זשר
 שכע " גזכ/יכס ג/ / גזס כיעי גשעיס עג
 גזרז:

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: אמת

יי א-להיכם אמת:

וַיֵּשֶׁב " לֵאלֹהֵי עַשְׂרָה לְפָנָיו לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל

וַיֵּשֶׁב לְאֵלֹהֵי עַשְׂרָה וַעֲשׂוּ לָאֵלֹהִים כִּי־יֵלֶךְ עִלָּיו בְּכַף פְּסֻלִים

לְאֵלֹהִים וְאֵלֹהֵי עַשְׂרָה לְפָנָיו לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם

לָאֵלִים לְאֵלֹהִים וְלֹאֵלִים וְזִכְרוֹת לְפָנָיו לְפָנֵי עַשְׂרָה "

וַעֲשִׂינָה לְפָנָיו וְלֹאֵלִים וְלֹאֵלִים לְפָנָיו לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל

עַיִנֵּיכֶם לְפָנָיו לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל

וַעֲשִׂינָה לְפָנָיו לְפָנֵי עַשְׂרָה וְגַם לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל

לְפָנֵי " לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי עַשְׂרָה

עַד־כִּי־יֵלֶךְ לְפָנָיו לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל " לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל:

לְפָנָיו

" לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל לְפָנָיו

1.4 פרק

אותיות בשימוש בכתב מעלק באלג'יריאית

]YBA1g2[

Algerian Hebrew Cursives

Cursives utilisées dans l'Est algérien (Bône, 1923).

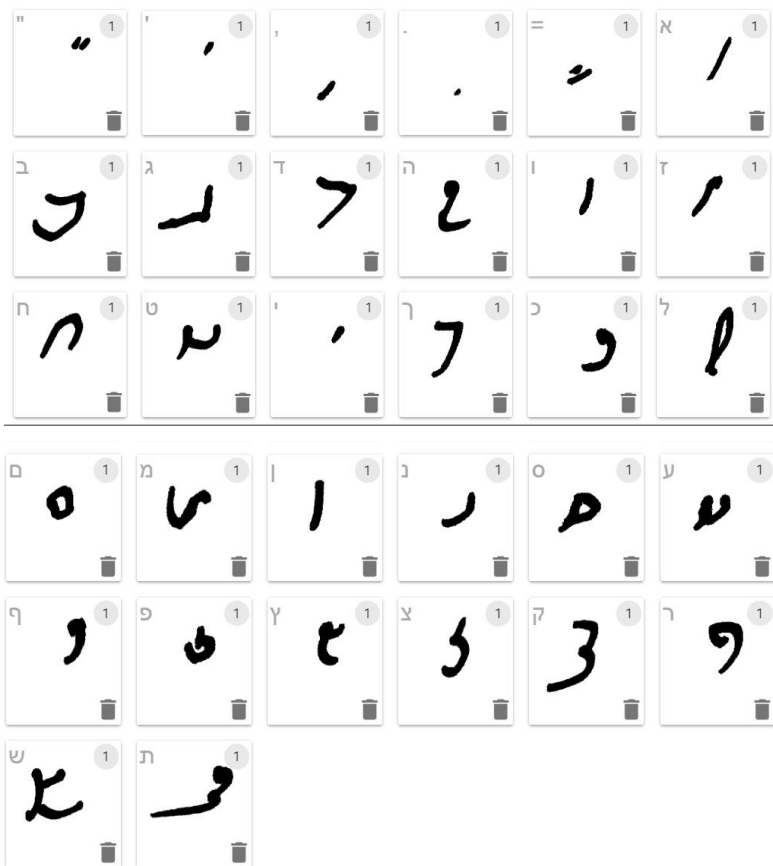
כדי לקבל הפונט לשימוש בחינם

To get this free font

Pour obtenir cette police libre d'utilisation

<https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybalg2-Regular-OT.oft>

Nous avons construit cette police à partir d'un document de 3 pages faisant partie des archives de la communauté juive de Bône⁴. Nous n'avons pas reconnu trois lettres :. Compte tenu de la grande proximité de cette cursive avec la cursive Solitreo (voir les chapitres 1.7 et 2.1.) nous avons estimé que ces trois lettres pouvaient correspondre à celles de la police 1.7. Nous les avons donc remplacées dans cette version de la police (en attente d'une confirmation vraisemblable).

הצלחתי לזהות את כל האותיות מלבד 3 -ט,ף,ץ- שהוחלפו בדמויות קרובות מאוד לסוליטריאו.

⁴ Institution Grand-rabbin Rahamim et Saül Naouri (non daté), *Histoire de la Communauté juive de Bône depuis 1887 (documents d'archive)*. « Règlements concernant les rabbins. Séance du 2 janvier 1923 », texte en cursive suivi de la traduction française, pp. 357-362, Jérusalem.

שמע ישראל יי א-להינו יי אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך. והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום
על לבבך. ושננתם לבניך ודברת בם
בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך. וקשרתם לאות על
ידך והיו לטטפת בין עיניך. וכתבתם
על מזוזת ביתך ובשעריך:

אמע יאפול " / - לאירו " / חד:

הפיר, גע דער טאנא, אמאס יעד:

ווערע אפ " / - לאיר דול

אבער אדול רטאר אדול מאד.
אזי אדעפיס זאל אפ ארדי מאד
זיז על אבער אארנעס ארני
אדעפס דע האדער דע'ער
אדער דער דער אדער
אדער אדער אדער אדער
אזי אמאס ד'א ע'ני.
אדער דעס על מאזער ד'ער
אדער ד'ער:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: אמת

יי א-להיכם אמת:

ו'אמר " ואל תאזן לומר דבר ואל תר
'אפול ו'אמרף ולזם ועאו לזם ז'לזם על
דרט' ה'ר'לזם לדפזם ר'ר'ר על ז'לזם
ז'ר'ר ט'ר'ל ז'דלזם ז'ז' לזם לז'לזם
ר'ר'ר'ר ו'ז'ר'ר'ר ר' דל ז'לזם " ועל'ר'ר
ר'ר ו'ל ר'ר ר'ר ו'ר'ר ל'ר'ר ו'ר'ר
ע'ר'ר'ר ר'ר ר'ר ר'ר ו'ר'ר'ר ל'ר'ר
ר'ר'ר ועל'ר'ר ר' דל ז'לזם ז'ז'ר'ר
ר'ר'ר ל'ר'ר'ר ר'ר " ו'ל'ר'ר'ר ר'ר
ז'לזם ר'ר ר'ר'ר ז'ר'ר ז'ר'ר לזם ל'ר'ר-

לזים ר'ר " ו'ל'ר'ר'ר: ר'ר

" ו'ל'ר'ר'ר: ר'ר

פרק 1.5

אותיות בשימוש בכתב

מעלק בלוב

YBlibye01

Cursives used in Libyan Hebrew Manuscripts

Cursives utilisées dans les manuscrits hébraïques de Libye⁵.

⁵ תודה ליעל ברוך על עבודת המאסטר שלה, שבה ציור האותיות הללו (2016).

:	;	=	?	א	ב	ג	ד
				א	ב	ג	ד
ה	ו	ז	ח	ט	י	ך	כ
ה	ו	ז	ח	ט	י	ך	כ
ל	מ	נ	ו	ז	ס	ע	ף
ל	מ	נ	ו	ז	ס	ע	ף
פ	ץ	צ	ק	ר	ש	ת	
פ	ץ	צ	ק	ר	ש	ת	

כדי לקבל הפונט לשימוש בחינם
To get this free font
 Pour obtenir cette police libre d'utilisation

<https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Yblybye01-Regular.otf>

שמע ישראל יי א-להינו יי אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך. והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום
על לבבך. ושננתם לבניך ודברת בם
בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך. וקשרתם לאות על
ידך והיו לטטפת בין עיניך. וכתבתם
על מזוזת ביתך ובשעריך:

ממח יתפץ ע " ע-עניו " ע חל:

ע ע, עס ע ער מע ע, ע ע ע ע:

א ע ע ע " ע-עני ע ע
ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע.
ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע
ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע
ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע
ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע
ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע
ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע
ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע ע

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחוויתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: אמת

יי א-להיכם אמת:

וַיִּמְצָא " עַל מַטְוֵה עֵינָיו. הֵעֵף עַל עֵינָיו

יִשְׁרָאֵל וַיִּמְצָא עַל מַטְוֵה עֵינָיו וַיִּמְצָא עַל מַטְוֵה עֵינָיו
וַיִּמְצָא עַל מַטְוֵה עֵינָיו וַיִּמְצָא עַל מַטְוֵה עֵינָיו

וַיִּמְצָא עַל מַטְוֵה עֵינָיו וַיִּמְצָא עַל מַטְוֵה עֵינָיו " וַיִּמְצָא עַל
עֵינָיו וַיִּמְצָא עַל מַטְוֵה עֵינָיו עַל מַטְוֵה עֵינָיו וַיִּמְצָא עַל מַטְוֵה עֵינָיו

וַיִּמְצָא עַל מַטְוֵה עֵינָיו וַיִּמְצָא עַל מַטְוֵה עֵינָיו וַיִּמְצָא עַל מַטְוֵה עֵינָיו

וַיִּמְצָא עַל מַטְוֵה עֵינָיו. עַל מַטְוֵה עֵינָיו " עַל מַטְוֵה עֵינָיו וַיִּמְצָא עַל מַטְוֵה עֵינָיו

וַיִּמְצָא עַל מַטְוֵה עֵינָיו. עַל מַטְוֵה עֵינָיו וַיִּמְצָא עַל מַטְוֵה עֵינָיו עַל מַטְוֵה עֵינָיו

עַל מַטְוֵה עֵינָיו " עַל מַטְוֵה עֵינָיו. עַל מַטְוֵה עֵינָיו

" עַל מַטְוֵה עֵינָיו. עַל מַטְוֵה עֵינָיו :

פרק 1.6

אותיות בשימוש בכתב

מעלק באַרַם צוֹבָא

YBSyr01

Cursives used in Aram Tsova Hebrew Manuscripts

*Cursives utilisées dans les manuscrits hébraïques de Syrie
(Aram Tsova/Alep) ⁶.*

⁶ תודה לייעל ברוך על עבודת המאסטר שלה, שבה ציור האותיות הלוכיות הללו (2016).
Acknowledgements to Yael Barukh for her master's thesis (2016) in which a table reproduces these
Syrian cursives (2016).
Remerciements à Yael Barukh pour son mémoire de master (2016) où un tableau reproduit ces
cursives de Syrie.

כדי לקבל הפונט לשימוש בחינם

To get this free font

Pour obtenir cette police libre d'utilisation

<https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybsyr01-Regular-3.otf>

שמע ישראל יי א-להינו יי אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך. והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום
על לבבך. ושננתם לבניך ודברת בם
בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך. וקשרתם לאות על
ידך והיו לטטפת בין עיניך. וכתבתם
על מזוזת ביתך ובשעריך:

שמע ישראל " לעלמינן " ויחזק:

בפיו, שמ כבוד עליו, לעולם ועד:

אזלתם למ " לעלמינן כלל שבבן ובכל רשע

ובכל עוף, וביו בזהב, בזהב לטפ לרכי

עוף ביוט על שבבן, אטורטט שבנין וזדפת

בט בטבת, בבית, ובתבת, בבבן ובטבת

ובתוע, וקטפתט שלום על יצן וביו לטטפת

בין עינין, וכטבתט על עזזטט, בבת

ובטעפי:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחוויתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

אביב

זא טאע טאעצא זא עזאמי זאט זארי
עזאב זאמכא בווא זאזא זא " זאזא זא זאזא
זא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא
זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא
זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא
זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא
זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא
זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא
זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא
זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא
זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא
זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא
זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא זאזא

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: אמת

יי א-להיכם אמת:

אויף אים .. זאל מען זען זיך און זיך

דער יעדער און אים זען זיך און זיך
על כרפי דגזיבט זען און זיך

בכרף זען זיך און זיך

אויף זיך און זיך זען זיך

זיך און זיך זען זיך

זיך און זיך זען זיך

זיך און זיך זען זיך

זיך און זיך זען זיך

זיך און זיך זען זיך

זיך און זיך זען זיך

זיך און זיך זען זיך

פרק 1.7

אותיות בשימוש בכתב
יהודיים-ספרדים מעלק
(בלקן, יון, טורקיה וכו')

YBSol01

Judeo-Spanish manuscripts (Balkan, Turkey, etc.).

Manuscrits judéo-espagnols (Balkan, Turquie, etc.)⁷.

⁷ תודה לייעל ברוך על עבודת המאסטר שלה, שבה ציור האותיות הללו (2016).

Acknowledgements to Yael Barukh for her master's thesis (2016) in which a table reproduces these cursives (2016).

Remerciement à Yael Barukh pour son mémoire de master (2016) où un tableau reproduit ces cursives.

כדי לקבל הפונט לשימוש בחינם

To get this free font

Pour obtenir cette police libre d'utilisation

<https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybsol01-Regular-1.otf>

שמע ישראל יי א-להינו יי אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך. והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום
על לבבך. ושננתם לבניך ודברת בם
בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך. וקשרתם לאות על
ידך והיו לטטפת בין עיניך. וכתבתם
על מזוזת ביתך ובשעריך:

סעך ישרים " י-שמינו " יתב:

פרוץ, עם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

וימנע יח " י-שמינו וכל לעול

אכל נפש אכל מניח. ויהי מלכותו

מלכותו ישר ירכי מלכותו על לעול.

אשר נחם לעיניו וזכר עם ופועל

פועל אכלתו וזכר אכלתו

אכלתו. וזכרם לזכר על יח ויהי

למנוח ב"ר עיניו. וזכרם על

מזאת וזכר אכלתו:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחוויתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

אמ"ם

יש שמע חסמנו יש מזרחי עשר ירכי
מגואה ירכה מ'ס ללמיה יר " ילמיהם ולעצלו
ככל לעצבם אכל נמכס. אנרחי מער ירזכס
בערו ירם אמלואת איםמר לרנל ארילסל
אירל. אנרחי עפע בעל לעממרל אכלר
אבער. מסמרו לכס נר נכר לעצבם אמררס
אנכרס ילמיה יתרס אמכרתורס למס. אתרם
יר " ככס ארזר יר מסמס אל ימיה מער
אמימיה לי ררר יר יואל אכלכרס ממרם
מער מירל ממיה ער " רר לכס. אמכרס
יר זכר ילמיה על לעצבם ארל נמכס ארלררס
ירס ליר על יכס ומ' לממלכר ז' עיניכס.
אלמכרס ירס יר עיניכס לזכר כס בעכרל
ככרל אכלכרל זכרל אכלככל אכלמל. אכרררס
על מזוזאך זכרל אכלערל. למער ירבו ימיהם
וימי עיניכס על מירמיה ער נפע " ללכרס
לכר למס כימי מסמס על מירל.

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: אמת

יי א-להיכם אמת:

אוי מער " יג מעה לי מער. זער יג בני
יער יג אויער יגמע אעא לעה ז'זר על
כנע' בערעמע לערערע ארנו על ז'זר מכנע
נער'ל ערבער. איה לעה לעזער אר'יערע
אזכרער יר כל מעזר " ארע'יער יערע אעי
ערר'ו יתר' לעבעה או'תר' עיניכע יער יערע
זניע יתר'יעה. לעער ערזכר'ו ארע'יער יר כל
מעזר' אה'יערע גע'יעה לי'לע'יכע. יר' " י-
לע'יכע יער האז'יער' יערע מע'רע מע'ר'יע
לע'יכע לעה לי'לע'יכע יר' " י-לע'יכע. י מער
" י-לע'יכע י מער:

פונטים הוכן על יד במוסדות וארגונים אחרים

Fonts made by other institutions⁸

Fonts libres de droits conçues par d'autres institutions.

⁸ Free.

פרק 2.1

האותיות המכורות רש"י

Mekorot Rashi

מגיעות מהכתב העברי העתיק של דרום צרפת (פרובינציה) וספרד. הם אומצו על ידי מדפיסים כדי להקדיש כתב מיוחד למפרשים להבדילם מכתב התורה.

The letters known as "Rashi" come from the ancient Hebrew script of southern France (Provincia) and Spain. They were adopted by printers to distinguish rabbinic writings from the Torah.

Les lettres dites « Rachi » proviennent de l'ancienne écriture hébraïque du Sud de la France (Provincia) et d'Espagne. Elles ont été adoptés par les imprimeurs pour distinguer les écrits rabbiniques de la Torah.

כדי לקבל הפונט לשימוש בחינם

To get this free font

Pour obtenir cette police libre d'utilisation
<https://befonts.com/mekorot-font.html>

Designer : [Eli Heuer](#)

שמע ישראל יי א-להינו יי אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך. והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום
על לבבך. ושננתם לבניך ודברת בם
בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך. וקשרתם לאות על
ידך והיו לטטפת בין עיניך. וכתבתם
על מזוזת ביתך ובשעריך:

שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי אלהיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך. והיו
הדברים האלה אשר אנכי מצוך
היום על לבבך. ושונתם לבייך
ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך
בדרך ובשכבך ובקומך. וקשרתם
לאות על ידך והיו לטטפת בין
עיניך. וכתבתם על מזוזת ביתך
ובשעריך:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי
מצוה אתכם היום לאהבה את יי אלהיכם
ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר
ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגןך
ותירשך ויאהרך. ונתתי עשב צדק לצהמתך
ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם
וסרתם ועזדתם אלהים אחרים
והשתחיתם להם. וחרה אף יי צכם ועל
את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן
את יבולה ואצדתם מהרה מעל הארץ הטובה
אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על
לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על
ידכם והיו לטוטפת זין עיניכם. ולמדתם
אתם את צניכם לדבר צם צשצתך צציתך
וצלכתך צדרך וצשכצך וצקומך. וכתבתם על
מזוזות ציתך וצשעריך. למען ירצו ימיכם
וימי צניכם על האדמה אשר נשבע יי
לאצתיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: אמת

יי א-להיכם אמת:

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציאת על כנפי צגדיהם לדרתם ונתנו על ציאת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציאת וראיתם וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: **אמת**

יי א-להיכם **אמת**:

פרק 2.2

האותיות בשימוש בכתבי יד
יהודיים-ספרדים
(בלקן, טורקיה וכו')

Solitreo - סוליטריאו

*Font used in Judeo-Spanish manuscripts
(Balkans, Turkey, etc.).*

Police utilisée dans les manuscrits judéo-espagnols (Balkan, Turquie, etc.).

כדי לקבל הפונט
To get this font
Pour obtenir cette police

Pour obtenir cette
<https://fontesk.com/solitreo-font/>

Designers : Bryan Kirschen, Nathan Gross

Projet Documenting Judeo-Spanish:
<https://fonts.google.com/specimen/Solitreo>
<https://fontsfree.net/solitreo-font-download.html>

שמע ישראל יי א-להינו יי

אחד:

ברוך, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל
לבבך ובכל נפשך ובכל
מאדך. והיו הדברים האלה
אשר אנכי מצוך היום על
לבבך. ושננתם לבניך ודברת
בם בשבתך בביתך ובלכתך
בדרך ובשכבך ובקומך.
וקשרתם לאות על ידך והיו
לטטפת בין עיניך. וכתבתם על
מזוזת ביתך ובשעריך:

שמע ישראל .. אלהינו .. אחד:

ברוך שם כבוד מלכותך לעולם ועד:

ואתחת זאת .. אלהיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאדך. והיו
הדברים האלה אשר אובי מצורך
היום על לבבך. ושונתם לבניך
ודורתיכם כשאתם בניכם וכלבתיכם
בדרך ובשבבך ובקומתך. וקשרתם
לאות על ירך והיו למעפת בן
עיוניך. ובתבתם על מזוזת ביתך
ובשעריך:

והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחוויתם להם. וחרה אף יי בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

והיה אם שמע תשמעו אל מדותי אשר אבי מדות אהבם
היום לאהבה אתי " אלהיכם ולעבדו ככל שבבם ובכל
ופשכם. ונתתי מטרי אורכם כעתי יורה ומלגוש ואספת
יהיך ותירשך וילך רך. ונתתי עשב כשדך לבנה מתך ואכלת
ושבעת השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועברתם
אלהים אחרים והשתחיתם להם. וחיה אז " ככם ועל את
השמים ולא יהיה מטרי וה אדמה לא תקני אתי יכולה ואברתם
מהרה מעל הארץ המכה אשר " נתן לכם. ושמעתם את
דברי אלה על לבבכם ועל פשכם וקשרתם אתם לאות על
ידיכם והיו למופת בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם
לדבר כם כשנתך כביתך וכלכתך כדרך וכשכך וכרומך.
וכתבתם על מזוזות ביתך וכשעפך. למען ירכו ימיכם וימי
בניכם על האדמה אשר ושבע " לאכתיכם לתת להם כימי
השמים על הארץ;

ויאמר יי אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת. והיה לכם לציצת וראיתם וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם. למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם. אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: אמת

יי א-להיכם אמת:

ויאמר .. אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת
אלהם ועשו להם ציצית על כנפי כהנים לדתם
ויקחו על ציצית הכבוד פתיל תכלת ויהיה לכם לציצית
וראיתם וזכרתם את כל מצוותי .. ועשיתם אותם ולא
תקרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים
אחריהם. למען תקבצו ועשיתם את כל מצוותי ותייתם
קרובים אל-להיכם. אוי .. א-להיכם אשר הוצאתי אתכם
מארץ מצרים להיות לכם אל-להים אוי .. א-להיכם:
אמת

.. א-להיכם אמת.

Références

- Bakis, Hillel (2013). *Grammaire hébraïque*, Institut R' Yesha'ya Bakish zt''s, Hotsaat Bakish, Montpellier/Kiryat Ata. 436 pages. Chapitre 2 (pp. 29-38)
- Bakis, Hillel (2021), *Traces manuscrites de l'œuvre de Rabbi Yesha'ya Bakish zts''l, Un des premiers A'haronim parmi les Sages de Castille au Maroc (v. 1545- v. 1620)*. Institut R' Yesha'ya Bakish zt''s, Hotsaat Bakish, Kiryat Ata. 602 pages
- Bakish, R' Yesha'ya (1992), *Fragments* (Introduction et notes : Hillel Bakis). Institut R' Yesha'ya Bakish zts''l, Hotsaat Bakish, Kiryat Ata. 92 pages
- Bakish, R' Yesha'ya (2022), *חידוש בפרשת עקב*, pp. 01-09 in R' Eliyahou Bakis (editor, 2022), *Hout haméshoulash*, Institut R' Yesha'ya Bakish zt''s, Hotsaat Bakish, XVIII-104 pages.
- Baroukh, Yael (2016), *Documentation and cultural reflection on Hebrew cursive script* (hébreu : תיעוד ורפלקסיה תרבותית על כתב עברי רהוט : מעלק (חצי-קולמוס) : Mémoire. Université hébraïque de Jérusalem, 165 p. NLI 990040943610205171
- Damari, Shemouel (5773), *Koulmous hazahav, ma'hbéret lélimoud ketivat 'hatsi koulmous (ketiva séfaradit)*. Cahier d'étude de l'écriture 'hatsi koulmous (écriture séfaraide). Eloul, 2e édition. Yechivat Kissé ra'hamim, Bné Berak
- Delouya, R' Yaïr (2023), *Cursive de Marakech, 19e siècle (enseignée par son maître le dayan R' Raphael Delouya)*. Tableaux collectés par l'auteur (correspondance des lettres). Juin
- Dufour, R' Yéochoua' Ra'hamim (vers 2010), page sur l'écriture manuscrite judéo-maghrébine sur le site *Modia'*
- Fonts : Mekorot Rashi ; Solitreo, (Bryan Kirschen, Nathan Gross)
- Langlois, Michael (2014), « Alphabet arabe & hébreu » <https://michaellanglois.fr/medias/alphabet-arabe-et-hebreu.pdf>
- Settbon, R' David (2006), 'Alé hadass 'Alé Hadas (*Les feuilles de myrte*) : *Zikhron Nissim 'Hai ou Le livre des minhaguim tunisiens*. Modi'in 'Ilit : Kiryat Séfer, 577 pages
- Tanou-rabbanan.com (sans date), *Sauvetage de l'écriture cursive séfaraide*. <http://www.tanou-rabbanan.com/sauvetage-ecriture-cursive-sefaraide/>
Consult. mai 2023

Dedication

For the elevation of the soul of Jacques Bakis (יעקב בקיש ז"ל) my eldest son, a computer scientist (1980-2014). Knowing of my project, he had volunteered to create a typeface (fonts) to make it possible to use Judeo-Maghrebi cursive in word-processing systems. At the time, I was unable to prepare the indispensable graphic base (alphabetical correspondence tables) for him, but his merit remains undiminished. In his honor, the fonts created will bear the generic name of Yb (יב), although each will be designated by a more characteristic name. For over ten years, this project has been a dream that, ה"ב is now coming to fruition.

For the elevation of the soul of Rav Meir Abitbol (רב מאיר ז"ל) (אביטבול זצ"ל) who did so much to safeguard and disseminate Sephardic rabbinic heritage (1944-2023).

Dédicace

Pour l'élévation de l'âme de Jacques Bakis (יעקב בקיש ז"ל) mon fils aîné, informaticien (1980-2014). Connaissant mon projet, il s'était porté volontaire pour créer une police de caractères (fonts) pour rendre possible l'utilisation des cursives judéo-maghrébine dans les systèmes de traitement de textes. Il ne m'a pas été possible de lui préparer alors la base graphique indispensable (tables alphabétiques de correspondances) mais son mérite n'en subsiste pas moins. En son honneur, les polices de caractères créées porteront le nom générique de Yb (יב), même si chacune sera désignée par un nom plus caractéristique. Depuis plus de dix ans ce projet était un rêve qui, ה"ב aboutit aujourd'hui.

Pour l'élévation de l'âme de Rav Meir Abitbol (רב מאיר ז"ל) (אביטבול זצ"ל) qui a tant agi pour la sauvegarde et la diffusion du patrimoine rabbinique séfarade (1944-2023).

לע"נ

Pour l'élévation de l'âme de

Rav Meir ABITBOL זצ"ל

הרב מאיר אביטבול זצ"ל

(1944 - 2023)

ת נ צ ב ה

לע"נ

Pour l'élévation de l'âme de

Jacques BAKIS ז"ל

Ya'akob ben Mèss'ouda & Hillel

(Paris 1980 - 2014 Montpellier)

27 novembre 2014

5 kislev 5775

ת נ צ ב ה

לעילוי נשמת

Pour l'élévation de l'âme de

Ya'akov BAKIS

(1919-2002)

יעקב בן הלל ויסמינה ז"ל

22 Av 5762

תהיה נפשו צרורה בצרור החיים

Marceline BAKIS

née Cohen

(1926-2017)

מסעודה בת עזיזה ויוסף הכהן ז"ל

9 Iyar 5777

תהיה נפשה צרורה בצרור החיים

Eliyahou Mamou

(1913-1983)

אליהו בן משה ז"ל

2 Nissan 5743

תהיה נפשו צרורה בצרור החיים

Suzanne Mamou

née Srur

(1923-2014)

צוירה בת ריקה ז"ל

19 Chvat 5774

תהיה נפשה צרורה בצרור החיים

Acknowledgments

To my wife תחי without whom this study would not have been possible.

To my father ז"ל and my mother ז"ל for passing on my love of Torah and Judaism.

To the rabbis who taught us their traditions of Sephardic Hebrew cursive. To R' Eliyahu Bakish שליט"א for his investment in this project, his advice and the creation of the cover.

Remerciements

הכרת הטוב

A mon épouse תחי sans qui cette étude n'aurait pu être menée à bien.

A mon père ז"ל et à ma mère ז"ל pour m'avoir transmis l'amour de la Torah et du Judaïsme.

A ceux qui m'ont enseigné leurs traditions sur les cursives hébraïques séfarades :

פרופ' יוסף טדגי הי"ו,
הרב אליהו הכהן שליט"א,
הרב יאיר דלויה שליט"א,
הרב אלעזר חאדד שליט"א,
הרב רונן הכהן שליט"א

A R' Eliyahou Bakish שליט"א pour son investissement dans ce projet, ses conseils et la création de la couverture.

Project presentation

This book and the new fonts associated with it have only an educational purpose. The aim is to contribute to the survival of part of the Sephardic Jewish heritage, particularly in the Maghreb. It's about making it easier to learn to read these characters. It's about starting a movement so that "fonts" of much better technical quality can one day be produced.

I'm not a graphic designer or a computer scientist, and the result I've achieved is, I know, far from perfect. But I can't do better. To want "better" would be to give up. I refuse to do that. These fonts are not only aesthetically flawed; they're not entirely authentic, because I haven't enriched them with ligatures. I believe that before learning cursive with all its ligatures, it's necessary to start learning isolated letters. You don't give up on teaching a child to speak just because the level of language taught is too elementary. Eventually, the child's vocabulary and syntax will grow. But to achieve this, it was necessary to go through the present stage.

What's more, in each of the fonts presented below, there are variations for certain letters. We've overlooked these. This takes us even further away from authenticity, but here again, we'll prefer "good" to "better", as in the Italian proverb "the best is the enemy of the good". In pedagogy, the demand for initial perfection hinders step-by-step progress.

I've selected a Moroccan, Tunisian, Libyan, Algerian, etc. font. This does not mean that these fonts are exclusive to these countries. In each of these countries, we could build other fonts (with letter variants of the selected font, or with different characters). Variations may exist depending on the century or region in which the scribe lived.

These fonts are based on the traditions of the Jews of Spain, North Africa and the Orient. Free to use, they are published by Hotsaat Bakish to give back to our people their millenary heritage and make accessible the manuscript treasures of our masters.

Présentation du projet

Cet ouvrage et les nouvelles polices de caractère qui lui sont associées n'ont qu'un objectif pédagogique. Il s'agit de contribuer à la survie d'une partie du patrimoine juif séfarade, notamment maghrébin. Il s'agit de faciliter l'apprentissage de la lecture de ces caractères. Il s'agit d'enclencher un mouvement pour que des « fonts » de bien meilleure qualité soient produites un jour.

Je ne suis pas graphiste ni informaticien et le résultat auquel je suis parvenu est, je le sais, loin d'être parfait. Mais je ne peux faire mieux. Vouloir le « mieux » serait renoncer. Je m'y refuse.

Ces polices n'ont pas que des défauts esthétiques ; elles ne sont pas tout à fait authentiques, car elles ne sont pas enrichies de ligatures : il est nécessaire de commencer à apprendre les lettres isolées. On ne renonce pas à apprendre à parler à un enfant sous prétexte que le niveau de langue enseigné est trop élémentaire. Dans un deuxième temps, son vocabulaire et sa syntaxe s'enrichiront. Mais pour y parvenir, il était nécessaire de passer par la présente étape.

De plus, dans chacune des polices présentées ci-après, il existe des variantes pour certaines lettres. Nous les avons négligées. Cela nous éloigne encore plus de l'authenticité, mais, là encore, nous privilégierons « bien » au « mieux » du proverbe italien « le meilleur est l'ennemi du bien ». En pédagogie, l'exigence de perfection initiale empêche la progression par étapes.

J'ai sélectionné une font marocaine, tunisienne, libyenne, algérienne, etc. Cela ne signifie pas que ces fonts soient exclusives à ces pays. Dans chacun de ces pays, on pourrait construire d'autres fonts (avec des variantes de lettres de la font sélectionnée, ou avec des caractères différents). Il peut exister en effet des variantes selon le siècle ou la région où a vécu le scribe.

Ces polices sont des polices de caractères basées sur les traditions des Juifs d'Espagne, d'Afrique du Nord et d'Orient. Libres d'utilisation, elles sont éditées par Hotsaat Bakish pour rendre à notre peuple son patrimoine millénaire et rendre accessibles les trésors manuscrits de nos maîtres.

הורדת קובץ

Téléchargement/ Download

גופנים שנוצרו על ידי הוצאת בקיש

נספח לספר מדריך ללימוד כתיבה ספרדית ויצירת פונטים חדשים ספרדיים ומזרחיים מערביים אותיות עבריות " מאת הלל בקיש

Fonts created by Hotsaat Bakish

Appendix to the booklet " Manual for learning Sephardic cursive. Creation of new Hebrew fonts (Sephardic, Maghrebi and Oriental) ". By Hillel Bakis

Polices de caractères créées par Hotsaat Bakish

En annexe du livret « Manuel pour l'apprentissage des cursives séfarades. Création de nouvelles polices hébraïques (séfarades, maghrébines et orientales) ». Par Hillel Bakis

	Nom de la police	URL Polices libres d'utilisation
Algérie	Ybalg2	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybalg2-Regular-OT.otf
Espagne-Provincia	Ybsef01	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybsef01-Regular-4.otf
Libye	Yblibye01- Regular	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Yblibye01-Regular.otf
Maroc	YbM01	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/YbM01-Maroc01-Regular-Open-Type.otf
Grèce, Balkans, Turquie)	YBSol01	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybsol01-Regular-1.otf
Syrie	Ybsyr01	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybsyr01-Regular-3.otf
Tunisie	Ybtunis01	https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/Ybtunis01-Regular.otf

Fonts créés par d'autres institutions

Other useful fonts. We refer to a download on the original sites

Autres polices utiles. Nous renvoyons à un téléchargement sur les sites d'origine.

Nom de la police	URL
Grèce. Balkans. Monde sépharade	<p style="text-align: center;"><i>Solitreo</i></p> <p>Pour obtenir cette police libre d'utilisation https://fontesk.com/solitreo-font/ Designer : Bryan Kirschen, Nathan Gross</p>
	<p style="text-align: center;"><i>Mekorot Rashi</i></p> <p>Pour obtenir cette police libre d'utilisation https://befonts.com/mekorot-font.html Designer : Eli Heueur</p>

Download PDF booklet (Hebrew/English/French)

Téléchargement du livret PDF (hébreu/anglais/français)

<p style="text-align: center;">מדריך ללימוד כתיבה ספרדית ויצירת פונטים חדשים ספרדיים ומזרחיים מערביים אותיות עבריות" מאת הלל בקיש</p> <p>« <i>Manual for learning Sephardic cursive. Creation of new Hebrew fonts (Sephardic, Maghrebi and Oriental)</i> ». Par Hillel Bakis</p> <p>« <i>Manuel pour l'apprentissage des cursives séfarades. Création de nouvelles polices hébraïques (séfarades, maghrébines et orientales)</i> ». Par Hillel Bakis</p>	<p style="text-align: center;">הורדת קובץ</p> <p style="text-align: center;">https://editionsbakish.com/wp-content/uploads/2023/11/FONTS-פונטים-חדשים.pdf</p> <div style="text-align: center;"> </div>
---	--

Sommaire

Sommaire (hébreu)	07
Recommandations rabbiniques	09
Présentation	15
TABLEAUX COMPARATIFS	17
1. FONTES NOUVELLES CRÉES PAR HOTSAAT BAKISH	23
Chapitre 1.1 - ‘Hatsi Rachi [YBSef01]	25
Chapitre 1.2 - Marrakech, Maroc [YBM01]	33
Chapitre 1.3 - Tunis, Tunisie [YBTunis01]	41
Chapitre 1.4 - Bône, Algérie [YBAlg2]	49
Chapitre 1.5 - Libye [YBLibye01]	57
Chapitre 1.6 - Aram Tsova, Syrie [YBSyr01]	65
Chapitre 1.7 - Balkans, Turquie. Solitreo [YBSol01]	73

2. FONTS CRÉÉES PAR D'AUTRES INSTITUTIONS	81
Chapitre 2.1 Rashi [Mekorot Rashi]	83
Chapitre 2.2 Balkans, Turquie. Solitreo [Solitreo]	91
Références/References	99
Dédicaces/Dedication -	101
Remerciements/Acknowledgements	104
Présentation du projet/Project presentation	105
Téléchargements/Downloads	107
Sommaire/Summary	109

EBOOK - Edition numérique

EAN – 9791090638792

ISBN – 979-10-90638-79-2

Dépôt légal : 10 novembre 2023, NLI, Jérusalem

Première édition imprimée : *ISBN – 979-10-90638-76-1 (8 nov. 3023)*

© *Association culturelle HB. Institut R' Yécha'ya Bakish zTs''l*

. *Editions Bakish. Montpellier (France)/Kiryat Ata (Haifa District)*

editionsbakish1@gmail.com

editionsbakish.com

*Manual for learning
Sephardic cursive.
Creation of new Hebrew fonts
(Sephardic, Maghrebi and Oriental)*

*Manuel pour l'apprentissage des cursives séfarades.
Création de nouvelles polices hébraïques
(séfarades, maghrébines et orientales)*

Hillel Bakis

הוצאת בקיש
מכון ר' ישעיה

שטע ישראל

ב ט

ד נ

ו ק

ז ט

י ט

כ כ

ל ט

ס נ

ז ט

ט ט

פ פ

צ ד

כ ז

ש ז

לפני כמה עשרות שנים פרויקט גדול ויחודי עלה לפרק: יצירת גופן (פונט וירטואלי) לאפשר כתיבה ג'ודיו-מגרבית ממוחשבת.

מטרתנו בזה להחזיר לעם ישראל את ירושתו, ולאפשר פיענוח האוצרות שבכתבי יד העתיקים ע"י לימוד קריאת אותיות אלו.

גופנים אלו, בסגנון ספרדי, מערבי או מזרחי מבוססים על מסורת הדורות ומוגשים לציבור ע"י מכון ר' ישעיה בקיש זצוק"ל, לזיכוי הרבים.

בחוברת זו יוכל הקורא ליצור היכרות ראשונית בסיסית עם אותיות עבריות מגוונים.

היות ותפילת "שמע ישראל" שגורה לפי המוני בית ישראל, היא נבחרה לשמש כדוגמא כדי להרגיל הלומד לקראו בכתבים שונים.

אז קדימה: שטע ישראל...

